

BARAN TURSUN VAKFI
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
ÇOCUK HAKLARI KOMİTESİ
93. ÖN OTURUMA KATILDI

Baran Tursun Vakfı'nın Polis gücü tarafından öldürülen çocuklara ilişkin "**Ölmek Zorunda Değillerdi**" raporunu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'ne katılarak anlattık, Türkiye devletine sunulmak üzere önerilerde bulunduk.

26/30 Eylül 2022 tarihleri arasında İsviçre'nin Cenevre kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi'nin 93. ön oturumuna Baran Tursun Vakfı resmen davet edildi. BTV'yi temsilen oturuma katılan kurucu üye Mehmet Tursun'un rapora dair analizi ve arka plan anlatısı.

Kolluk Görevlilerinin Orantısız Güç Kullanımı Sonucu
Yaşam Hakkı İhlalleri Raporu

ÖLMEK ZORUNDA DEĞİLLERDİ

Raportörler

Dr. Günal Kurşun

Mehmet Tursun

Türkiye

RAPORUN ÖZETİ VE ARKA PLANI

02.06.2007 tarihli ve 5681 sayılı kanun ile, “**Terör, şikayetlerin ve suç oranlarının çok hızlı artışı**” gibi gerekçelerle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu’nda (PVSK) bazı değişiklikler yapıldı. Başta “**zor ve silah kullanma**” başlıklı m.16 olmak üzere, 01.06.2005 tarihli Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği’nde (AÖAY) düzenlenen “Durdurma ve Kimlik Sorma” yetkisinin kanuni dayanağı yaratılmış oldu. O tarihten önce, kanuni dayanağı olmayan bir yetki kullanımı söz konusu idi.

27.03.2015 tarihinde yürürlüğe giren, tam adı “Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” olan, ancak kamuoyunda İç Güvenlik Kanunu olarak bilinen 6638 sayılı kanunda yapılan bazı değişikliklerle de konuya ilişkin “**Makul Şüphe, Öngörü ve Takdir**” gibi kavramlar yeniden düzenlendi.

Durdurma ve kimlik sormanın nedenleri, konusu ve amaçları, işlemin şekli, süresi ve usulü, konularında düzenleme yapılmasını rağmen, makul şüphe, öngörü ve takdir gibi soyut kavramlara ilişkin kolluğa yeterli eğitim verilmediğinden, kolluğa silah kullanma yetkisini düzenleyen PVSK madde 16’ya her kolluğun kendine göre bir anlam yüklediği, dolayısıyla yüklenilen bu anlama göre de, her kolluğun kendine göre bir işlem yapması sonucunda, çoğunluğu Kabahatler Kanunu’na göre işleme tabii tutulması gereken 400’den fazla vaka ölümle sonuçlanmıştır.

Aralarında çocukların ve kadınların da olduğu sivillerin ölümü ile sonuçlanan vakalarda; polise saldırı ve şiddet uygulanmadığı, polis ile silahlı çatışmaya girilmediği, devletin nüfuz ve icraatına silahla karşılık verilmediği, başkasının can ve mal güvenliğini tehlikeye sokan bir şiddet ve tecavüzün olmadığı halde, şüphelilerin yaşam hakları ortadan kaldırılmıştır.

Bu ağır hak ihlalleri sonucunda, günlük yaşamına devam eden veya Kabahatler Kanunu’na muhalefet eden herhangi birine kolluğun her an

şiddet uygulayabileceği, silahıyla ateş edebileceği ve öldürebileceğine dair toplumda ciddi algılar oluşmuştur.

Gerek yaşam hakkı ihlallerinde gerekse toplumda gelişen hak arama bilinci ve toplumsal reflekslere karşı polisin uyguladığı orantısız kuvvetin cezasız kaldığı yönünde de toplumda kuvvetli bir algı bulunmaktadır.

Bu algıların oluşmasında, kolluğun; tüm insan haklarının ön koşulu yaşam hakkı olduğu, yaşam hakkının özü ise bireyin hayata kalması olduğu, uluslararası insan hakları hukukunun ölçülülük ve gereklilik standartlarına uyma zorunluluğu konusunda teoride ve uygulamalarda yeterince önemsemeyişi etkili olmuştur.

Bir başka faktör de, karar vericilerin suçluyu koruma ve kollama yönünde önemli rol üstelenmeleridir. İdari mekanizmaların bu rolü cezasızlığa giden yolun ilk aşamasını oluşturduğu gibi yaşam hakkı ihlallerini de teşvik ettiği kanaatine varılmıştır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI KOMİTESİ 93. ÖN OTURUMUNDA GÜNDEME GETİRİLEN ‘YAŞAM HAKKI İHLAL EDİLEN ÇOCUKLAR’ RAPORU

Özet ve Arka Plan Anlatısı

Türkiye’de PVSK Madde 16 kapsamında çocukların yaşam hakkının yaygın olarak ihlal edildiği, diğer insan hakları ihlallerinde olduğu gibi yaşam hakkı ihlallerinin izlenmesi ve raporlanması için gerekli ve güvenilir verilere ulaşmanın zor olduğu gözlemlenmiştir.

PVSK Madde 16 kapsamında gerçekleşen yaşam hakkı ihlallerin takibinde olduğu gibi, ölümcül çocuk vakaların takibinde ve saha çalışmalarında risk faktörü yüksek olduğu ve polis gücü tarafından mobbing uygulandığı tespit edilmiştir.

Çocukların ölümüyle sonuçlanan davalarda karşılaşılan bir diğer risk faktörü de, çocuklarını kaybeden ailelerin karşılaştıkları misilleme davaları ve bu davalara paralel gelişen mobbing uygulamalar ve cezasızlıktır.

Polis gücü tarafından gerçekleşen yüzlerce ölümcül vakalarda olduğu gibi, ölümcül çocuk vakalarında da kapsamlı ve caydırıcı bir soruşturma yürütülmediği, sorumluların ortaya çıkarılması için özen gösterilmediği, soruşturma ve kovuşturmaların tarafsız ve etkin bir şekilde yürütülmediği, idari mekanizmaların suçluları korumak ve kollamak için aktif bir tavır aldığı görülmektedir.

Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda 2007 ve 2015 yıllarında yapılan değişikliklerle polise soyut kavramlara dayalı yeni yetkiler verilmiştir. **Makul Şüphe, Öngörü ve Taktir** gibi soyut kavramlara kendilerince bazı anlamlar yükleyen polis gücü, aralarında bebeklerin de bulunduğu 18 yaşını bile doldurmamış 94 çocuğun yaşam hakkını ihlal etmiştir.

Baran Tursun Vakfı'nın yaşam hakkı ihlalleri izleme programı kapsamında, yaşam hakkı ihlal edilen çocukların sınıflandırılması yapılmıştır.

Bu sınıflandırmaya göre; 99 çocuğun 87'sinin erkek, 11'inin kız ve cinsiyeti belirlemeyen 1 bebek olduğu tespit edilmiştir.

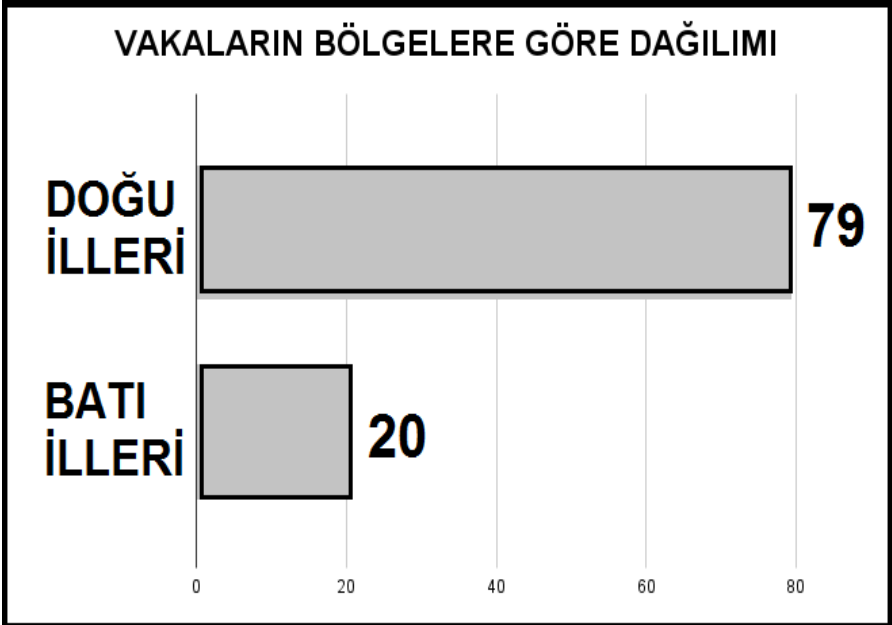
Ölen 99 çocuğun yaş aralıkları ise, 1 ve 12 yaş aralığında 28 çocuğun olduğu, 13 ve 18 yaş aralığında ise 71 çocuğun yaşam hakları ihlal edildiği tespit edilmiştir.

Toplumsal vicdanları yaralayan diğer olgu ise, yargısız infaz edilen 99 çocuktan 79'sının Türkiye'nin güneydoğu illerinde ve 20'si de diğer illerde olduğu gerçeğidir.

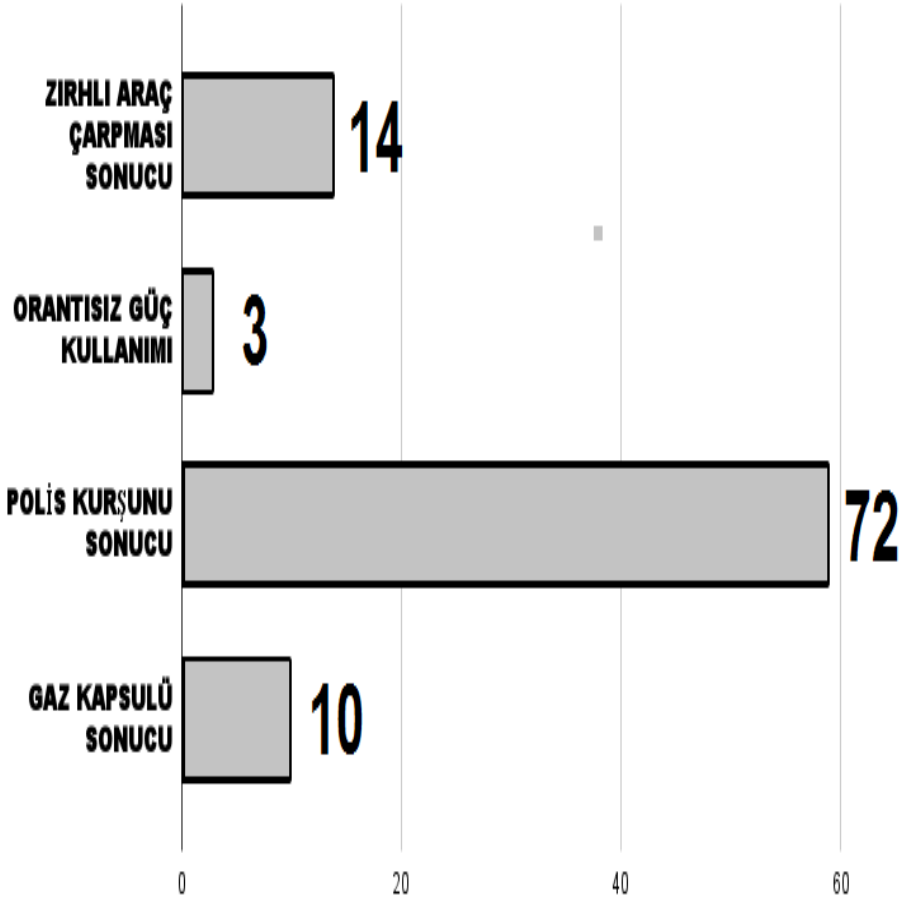
Yaşam hakkı ihlal edilen 99 çocuğun 79'sının Kürtlerin yoğun yaşadığı doğu ve güneydoğu illerinde gerçekleşmiş olması, bölgede ikamet eden vatandaşların vicdanını yaralamış, başta idari mekanizmalar ve polis gücü olmak üzere devlete olan güvenleri zayıflamış ve sarsılmıştır.

Ölümlle sonuçlanan vakaların arka planında; Polisle silahlı çatışmaya girmeyen, polise karşı şiddet kullanmayan, başkalarının yaşamına yönelik bir tehdit oluşturmayan, polisten kaçmayı dahi bilmeyen 94 çocuğun polis gücü tarafından öldürülmesi, hiç bir vicdanın kabul edemeyeceği toplumsal bir trajedi haline geldiği tespit edilmiştir.

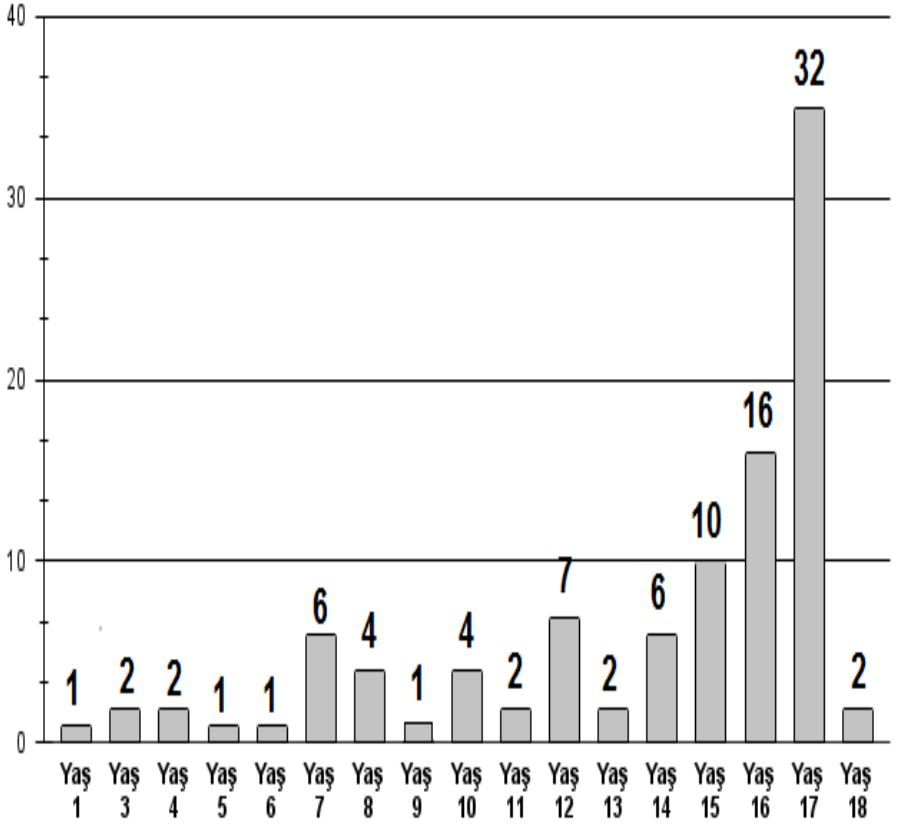
ÖLDÜRÜLEN ÇOCUKLARIN KATEGORİLERE GÖRE DAĞILIMI

ÖLDÜRÜLEN ÇOCUKLARIN OLAYLARA GÖRE DAĞILIMI

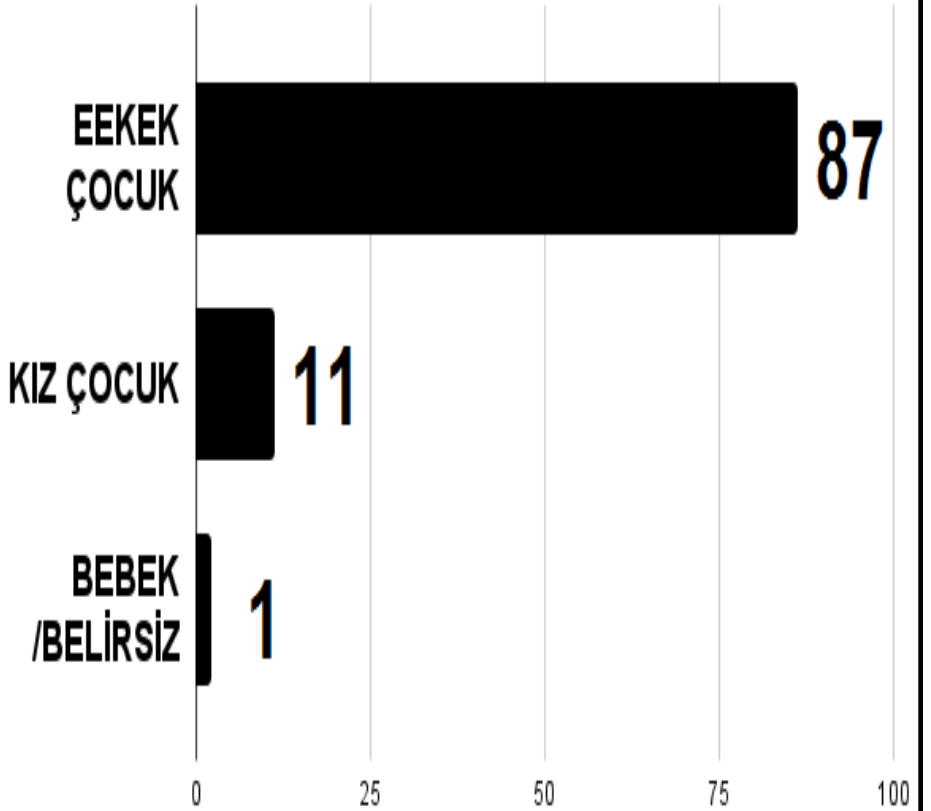

ÖLDÜRÜLEN ÇOCUKLARIN YAŞA GÖRE DAĞILIMI

ÖLDÜRÜLEN ÇOCUKLARIN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

ÖLDÜRÜLEN ÇOCUKLARIN AYRINTILI TABLOSU

N o	Adı So-yadı	Yaş	Cin-siyeti	Olay Tarihi	İl	Olay
99	D.S.A	8	Erkek	17.06.2022	İzmir	Polis Kurşunu sonucu ölüm
98	S.A	12	Erkek	17.06.2022	İzmir	Polis Kurşunu sonucu ölüm
97	Tunahan Mağara	18	Erkek	15.06.2022	Batman	Polis Kurşunu sonucu ölüm
96	Yağmur Alpaslan	15	Kız	10.02.2022	İstanbul	Polis Kurşunu sonucu ölüm
95	Mihraç Ural	7	Erkek	02.09.2021	Şırnak	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
94	Mustafa Alınç	17	Erkek	5.2.2020	Bursa	Polis Kurşunu sonucu ölüm
93	ALPERAN SAVAŞ	17	Erkek	23.12.2019	Samsun	Polis Kurşunu sonucu ölüm
92	CİHAN SEYHAN	17	Erkek	12.12.2018	İstanbul	Polis Kurşunu sonucu ölüm
91	EKREM GÖRKEM	16	Erkek	14.01.2018	Gaziantep	Polis Kurşunu sonucu ölüm
90	Unkown	4	Bebek	28.12.2017	Diyarbakır	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
89	FELEK BATUR	7	Erkek	21.10.2017	Siirt	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
88	YİĞİTCAN CAMGÖZ	14	Erkek	25.09.2017	İzmir	Polis şiddeti sonucu ölüm
87	RAŞİD OSO	8	Erkek	01.08.2017	İstanbul	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
86	TAHA KILIÇ	4	Erkek	24.07.2017	Van	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
85	FURKAN YILDIRIM	6	Erkek	02.05.2017	Şırnak	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
84	MUHAMMED YILDIRIM	7	Erkek	02.05.2017	Şırnak	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
83	OĞUZHAN ERKUL	17	Erkek	14.04.2017	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm

82	BARIŞ KEREM	17	Erkek	14.04.2 017	Batman	Polis Kurşunu sonucu ölüm
81	BERFİN DİLEK	7	Kız	09.02.2 017	Mardin	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
80	HAKAN SARAK	5	Erkek	24.10.2 016	Şırnak	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
79	MUSTAFA DUMAN	17	Erkek	30.08.2 016	Van	Polis Kurşunu sonucu ölüm
78	FERİT İLİ	17	Male	18.07.2 016	Antalya	Polis Kurşunu sonucu ölüm
77	ZELİHA CUMA	7	Kız	19.05.2 016	Istanbul	Polis Kurşunu sonucu ölüm
76	TANSU ÇAKI	17	Erkek	29.04.2 016	Istanbul	Polis Kurşunu sonucu ölüm
75	HÜSEYİN BARUT	8	Erkek	24.04.2 016	Diyar- bakır	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
74	SEMRA ÇELİK	17	Kız	05.04.2 016	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
73	MUĞDAT AY	12	Erkek	14.02.2 016	/Mardin	Polis Kurşunu sonucu ölüm
72	MAHMUT BULUK	16	Erkek	09.02.2 016	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
71	MAHMUT ÇAKIR	16	Erkek	03.02.2 016	Adana	Polis Kurşunu sonucu ölüm
70	HAYRET- TİN ŞINIK	11	Erkek	16.01.2 016	Şırnak	Gaz kapsülü sonucu ölüm
69	YAKUP ISIRGN	17	Erkek	15.01.2 016	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
68	NİDAR SÜMER	17	Erkek	07.01.2 016	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
67	BİŞENG GORAN	12	Kız	05.01.2 016	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
66	RAMAZAN ÖĞÜT	16	Erkek	31.12.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
65	HÜSEYİN ERTENE	16	Erkek	28.12.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
64	MİRAY	3	Kız	25.12.2	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm

	İNCE			015		
63	DAVUT ÖZER	15	Erkek	22.12.2 015	Adana	Polis Kurşunu sonucu ölüm
62	ŞİYAR SALMAN	17	Erkek	15.12.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
61	İBRAHİM AKAN	15	Erkek	18.12.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
60	ÇETİN TAŞAR	17	Erkek	31.12.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
59	HAKAN DOĞAN	15	Erkek	07.12.2 015	Mardin	Polis Kurşunu sonucu ölüm
58	ÇEKVAR ÇUBUK	16	Erkek	02.12.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
57	SELMAN AĞAR	10	Erkek	02.12.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
55	NASİP YEŞİL	17	Erkek	27.11.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
54	FERHAT DOĞRU	17	Erkek	06.11.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
53	MUSTAFA AŞLIĞ	16	Erkek	25.10.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
52	İDRİS CEBE	17	Erkek	12.10.2 015	Mardin	Polis Kurşunu sonucu ölüm
51	HELİN ŞEN	12	Kız	10.10.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
50	ÖMER KOÇ	16	Erkek	04.10.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
49	BERAT GÜZEL	12	Erkek	02.10.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
48	BİLAL MENGİL	15	Erkek	28.09.2 015	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
47	BÜNYA- MİN İRCİ	14	Erkek	10.09.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
46	SELAMAN AĞAR	10	Erkek	09.09.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
45	ZEYNEP TAŞKIN	17	Kız	07.09.2 015	Şırnak	Shot and killed by the police.
44	SAİT NACİ	16	Erkek	07.09.2	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm

				015		
43	OSMAN ÇAĞLI	17	Erkek	07.09.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
42	CEMİLE ÇAĞIRCA	10	Kız	07.09.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
41	AYTEN GÜLHAN	17	Kız	05.09.2 015	Tunceli	Polis şiddeti sonucu ölüm
40	BARAN ÇAĞLI	7	Erkek	28.08.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
39	ADEM İRTEGÜN	16	Erkek	29.08.2 015	Hakkari	Polis Kurşunu sonucu ölüm
38	FIRAT ELMA	16	Erkek	18.08.2 015	Istanbul	Polis Kurşunu sonucu ölüm
37	M.AYDEMİR	15	Erkek	12.08.2 015	Ağrı	Polis Kurşunu sonucu ölüm
36	ORHAN ASLAN	16	Erkek	12.08.2 015	Ağrı	Polis Kurşunu sonucu ölüm
35	HIDIR TAMBOĞA	17	Erkek	07.08.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
34	HASAN NERE	17	Erkek	29.07.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
33	SERHAT SAVAŞ	15	Erkek	10.2014	Istanbul	Gaz kapsülü sonucu ölüm
32	N.KAZAN HAN	12	Erkek	13.01.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
31	ÜMİT KURT	14	Erkek	06.01.2 015	Şırnak	Polis Kurşunu sonucu ölüm
30	KADRI ÇAKMAK	16	Erkek	16.12.2 014	Diyar- bakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
29	ROJHAT ÖZDEL	18	Erkek	06.12.2 014	Yükse- kova	Polis Kurşunu sonucu ölüm
28	FURKAN ÇAVUŞ	14	Erkek	17.07.2 014	Erzurum	Polis Kurşunu sonucu ölüm
27	İBRAHİM ARAS	15	Erkek	15.06.2 014	Adana	Gaz kapsülü sonucu ölüm
26	LÜTFULLAH TACİK	17	Erkek	31.05.2 014	Van	Polis şiddeti sonucu ölüm
25	BERKİN	16	Erkek	11.03.2	Istanbul	Gaz kapsülü sonucu ölüm

	ELVAN			014		
24	SİNAN S.KALP	17	Erkek	25.08.2013	Şırnak	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
23	TUĞRUL CİMLİ	17	Erkek	14.05.2013	/Balıkesir	Polis Kurşunu sonucu ölüm
22	MAZLUM AKAY	11	Erkek	29.07.2012	Adana	Gaz kapsülü sonucu ölüm
21	YUSUF YILAN	9	Erkek	14.06.2012	Erzurum	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
20	ÖZGÜR TAŞAR	17	Erkek	04.06.2012	Yüksekova	Polis Kurşunu sonucu ölüm
19	DOĞAN TEYBOĞA	13	Erkek	24.07.2011	Şırnak	Gaz kapsülü sonucu ölüm
18	İBRAHİM ORUÇ	17	Erkek	20.04.2011	Diyarbakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
17	DİREN BASAN	10	Erkek	04.06.2010	Şırnak	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
16	EMRAH GEZER	17	Erkek	23.08.2008	Ankara	Polis Kurşunu sonucu ölüm
15	ÖZGE KEYİKÇİ	13	Kız	19.10.2009	Kütahya	Polis Kurşunu sonucu ölüm
14	MEHMET UYTUM	2	Erkek	10.12.2009	Cizre	Gaz kapsülü sonucu ölüm
13	ENES ATA	8	Erkek	30.3.2007	Diyarbakır	Polis Kurşunu sonucu ölüm
12	A.SAMET ERİP	14	Erkek	23.04.2009	Hakkari	Gaz kapsülü sonucu ölüm
11	İBRAHİM H. ÇOBAN	17	Erkek	27.10.2008	Şanlıurfa	Polis Kurşunu sonucu ölüm
10	FEVZİ ABİK	15	Erkek	12.08.2008	Adana	Polis Kurşunu sonucu ölüm
9	ÇAĞDAŞ GEMİK	17	Erkek	27.10.2008	Antalya	Polis Kurşunu sonucu ölüm
8	YAHYA MENEKŞE	16	Erkek	15.02.2008	Cizre	Zırhlı araç çarpması sonucu ölüm
7	FURKAN AKŞİL	12	Erkek	2008	Silopi	Polis Kurşunu sonucu ölüm
6	EMRAH	17	Erkek	08.01.2008	Istanbul	Polis Kurşunu sonucu ölüm

	DERVİŞ			008		
5	UĞUR ÇETİN	17	Erkek	12.12.2 007	Adana	Polis Kurşunu sonucu ölüm
4	FAHRET- TİN ŞEDAL	16	Erkek	10.04.2 007	Hakkari	Polis Kurşunu sonucu ölüm
3	MAHSUN MIZRAK	14	Erkek	2007	Diyar- bakır	Gözaltında ölüm
2	SONER CANKAL	17	Erkek	2007	Ankara	Polis Kurşunu sonucu ölüm
1	MEHMET AKBULUT	17	Erkek	2007	Diyar- bakır	Gaz kapsülü sonucu ölüm

+++++

Baran Tursun Vakfı İletişim Bilgileri

Adres : 1870 Sokak No 42/1 Karşıyaka-İzmir-Türkiye
Telefon : +90 533 440 45 79 - +90 232 365 90 51
E-mail : barantursunvakfi@gmail.com
Website : <http://www.baransav.com/>
Haritalandırma : <https://barantursun.uwazi.io/tr/>